Број 62 У Новом Саду, у недељу 18. марта 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан ујутру, а недељом и данима иза недеље и свака једаред

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. а на три месеца 8 круна.

Појединн јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За оглесе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 33

Појединн јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Земљоделски покрет у Срему.

„Пештански Лојд“ и још неки престонички листови имају из Осека вест, како у Срему све више јача пољопривредни социјалистички покрет. Нарочито је стање заоштрено у срезовима земунском, митровачком и илочком, но постоји бојазан, да се тај покрет не прошири и над целом сремском жупанијом, па не пређе и на друге жупаније. Драгонска регимента бр. 11., која је размештена по Сему, добила је налог, да у свако доба буде у приправности; један део драгонера већ је отпослат у места, где је почело да кључа. Политичке власти на челу са жупаном Хидегетијем чине све припреме, да угуше сваки покрет. Социјалистичке вође Глумац и Арнош са главном дражо сељаке. У понекојим местима Срема, као у Лежимиру, Кузмину и Бешки, дошло је већ до сукоба између жандармерије и радника и првој је пошло за руком, да насилни покрет још у зачетку његову угуши. Једна коњичка регимента, која се сада налази у доњој Аустрији, добила је налог, да се крене за Земун, где ће привремено смештена бити, све док не пређе жетва. Велики поседници поричу, да хоће да доведу кинеске кулије, да им земљу раде и изјављују, да ће радо узети само домаће раднике, ако они умере своје претеране захтеве. За време ускршњих празника хоће многи да покушају да доведу до споразума између радника и поседника. Влада у Загребу и жупанијска власт у Вуковару спремне су да употребе и најстрожије мере и вође радничке треба о свему да воде рачуна, јер ће оне за све бити одговорне.

Доносимо ову вест по будимпештанским листовима. Може бити да је у њој по нешто и претерано, но збиља долазило је у некојим местима до сукоба са власти, а стигле су и вести, да је војска отишла у два три места. Верујемо нашем раднику да му није лако но нека не слуша разне несавесне и непромишљене проповеднике и себе ували у још веће зло, јер кад дође до густа, баш та проповедници исчезнуће, а безазлен радник ће страдати, те унесрећити себе и своје. Жао нас је тим више што баш у српским крајевима хоће да се исавове то зло, Србин је осетљив и лако распаљиве природе но за то и има ону пословицу иди мудро, не погини лудо. Радничко питање је данас прешло и опште питање, но кад хоће појединци насилно да га реше, они само срљају у зло.

Дањски Куеновци противу радикала.

Пишу вам из Дања: Чим су „Застава“ и „Народни Гласник“ донели вест о организацији српске народне радикалне странке у Дању, пробудио се куеновски дух у реповима нашег властелинства, који су на власти још и сада, у „ери слободе и новог курса“. Страх, да им се не извуче асура испод ногу, а ревност, да се као „пријатељи“ властелинства још боље прилепе за „пуну и благословену кућу“ — натера их, да се лате посла. „Радикалски покрет у Дању треба уништити у клица!“ — викнуше они и коцка паде на нашег „одлучног“ г. началника Михајловића, да он отпочне.

Г. началник, силом своје „власти“, даде дозвати г. Стеву Еклемовића, члана управе месне радикалне организације, на испит. Радознао је чово, ко је све био на поверљивој конференцији у стану истог Еклемовића. Па колико их је било; и шта су тамо говорили?.. Овај га је лепо дочекао одговором: Нисам дужан, да вам на та питања дајем обавештаја. Ако сте баш радознали, довозите сазиваче те поверљиве конференције г. г. учитеља Бенина и Николу Поповића. Они ће вам све лепо на тепсије испричати. — Госп. началник га претећи отпусти. Његова ће већ брига бити, да овај радикал Еклемовић, као гостионичар, што боље осети тешку руку „власти“...

Чудимо се, да овај представник власти не зна шта је то: поверљива конференција! Или он мисли, да је сваком слободно организирати странку у Дању, само не радикалима?!

Чујемо да ће учинити пријаву котарској области, због ове конференције. Нека покуша! Та много је којешта пробао па може и ово! Само заборавља овај Куеновац, да у нашој домовини не дрма више Куен и да он неће зато добити црвене чакшире. Они који имају петље да у Дању буду радикали, знаће и с њим изићи на крај, јер: тврд је орах, вођка чудновата, не сломи га, ал' зубе поломи...

Сељачка узбуна у Румунији.

Најновије вести из румунске престонице Букурешта јављају, да је у Молдавији, где је побуна почела, опет успостављен ред и мир. Војска и жандармерија утишали су побуњени народ. Топови су разорили многа места. Жртава је много и сувише. Многа породица остала је без крова и кућишта, а што је још горе без својег хранитеља. Још долази до сукоба у некојим крајевима Румуније, но нема сумње да ће и они бити убрзаво угушени. Жртава је било доста и сувише и румунски државни оци треба да уреде што пре у корист тамошњег несрећног народа. Румунска влада изјавила је за своју прву задаћу, да ће порадити да народ што пре дође до јефтине земље да да може опстати са својом породицом Крајње је време да се стане на пут кајишарењу са земљом, О томе су у Румунији требали што пре размислити те не би било толико жртава и толиког пролавања крви — Земљорадничке прилике нису ни у другим државама боље, но како је у Румунији, то је управо јединствено. — То питање мораће и другде па и код нас ускоро да се реши, јер оно је постало горућим и не да се одлагати. Но покушати појединце и насилно га решавати значи срљати у своју пропаст. Међу незадовољним народом наћу се и несавесни проповедници, који хоће то народно незадовољство да употреби и да непромишљено увуку народ у какво зло, јер неће да испитају, како ће такова ствар да се сврши. Питања тако горућег и општег значаја појединци не могу решити, најмање пак насилно.

Кат личење у Босни.

Загребачки „Тагблат“ доноси ову вест из Босне: „У болници милосрдне браће вратар Омер Хаџи Ахметовић прешао је у прошлу суботу у 11 часова у католичку веру. Обред покрштења је извршен у капели милосрдне браће и кум је био инспектор болнице др. Исидор Марковић, а обред католичења извршио је варошки католички свештеник Муљак“. И ово је једно од оних дела Штадлерових, која са правом свака паметан човек у Босни осуђује. Наравно, иако је сваком дозвољено да се религиозно опредељује како за најбоље нађе, ипак се овде јасно види, да је грешни Омер као вратар био жртва католичке пропаганде и својих принципала, који мисле ваљда да је у Босни све уређено како ваља, па још само остаје да људи и религију мењају.

Опомена члановима бечког двора

Ради прогона у Француској, устали су католици у другим државама и протестују против тога што наравно ни најмање не задржава француске државнике у њихову раду. Недавно и у Бечу је одржан протестни збор против прогона католичке цркве у Француској. На том збору био је и аустријски надвојвода Леополд Салватор и надвојвоткиња Бланка Ради тога су хтели француски посланици, да интерпелишу у комори, но министар Клеменсо их је одвратио од тога. Француска влада се обратила преко свога посланства у Бечу на аустријску владу због присуствовања чланова царског двора на томе збору. Интервенција ова имала је успеха. Аустријски министар унутрашњих послова морао је изјавити своје жалење због тога, као и то, да се у будуће овако што више неће догодити.

Мађарски ђаци у Београду.

Јављају нам из Београда, да је у среду стигло у Београд 26 ђака и два професора трговачке академије у Кежмарку. Ђаци су разгледали знаменитости српске престонице и били су и на једној седници народне скупштине. По подне су били у Топчидеру, а затим су разгледали краљев двор, читаоницу „Словенски Југ“, Управу Фондова, официрски дом, град, Калимегдан и били у вече на представи у позоришту. У петак су отпутовали на Ђердап. Мађарски листови хвале српско гостољубље.

Да су нешто и лихвари спиритисте!

Тако би можда уздахнуо и понекоји наш спиритиста, кад прочита ову вест. Ала би се тада живело! Не би се морали писати погрдни списи, склапати разни „чисти“ кшефтови, трпети ћушкања и т. д. Лепо би чово купио меницу, а „духовни“ би му другови већ помогли даље. Ну да видимо ову вест, коју доносе лондонске новине. Неки Патрик дође лихвару и замоли га за доста велики зајам. Лихвар му је хтео дати зајам, али је тражио камату од 20% и четири добра и поната потписа. Други дан донесе Патрик меницу са ова че ир потписа: Виљем Шекспир, Бакон, краљица Јелисавета и Гледстон. Лихвар погледа потписе и разљућен нападне на Патрика: Зар ми се још ругате! — Али Патрик најозбиљније стане тврдити, да су то његови пријатељи, да он сваки дан опћи с њима и да су они радо пристали на обвезу, па чак да су и сами потписали меницу. Испоставило се, да је по уверењу спиритиста и да је он уверен, да су духови дошли да му потпишу меницу. Но лихвар ипак није никако хтео да даде новаца на те потписе, чему се Патрик није могао довољно начудити. Жа и, што нису и лихвари — спиритисте. Уверени смо, да ће с њим жалити и наши поборници „духовна царства“.

Отац и син

У угарском месту Ракошфалви догодио се тајанствени злочин, коме власт још увек не може да уђе у траг. Некога дана дотрчао је ондашњем полицајном чиновнику неки младић и с ужасом је приповедао, да је видио мало пре, како је неки Нибш убио свога сина на жељезној прузи, и онда га закопао. Нимбш био је у своје време на 6 година осуђен ради уморства и казну је од

седео. Његов незаконити син дао се на врло корисно занимање. Органи зовао је чету крадљиваца, који су извађали крађе само у жељезничким вагонима. Он је тој банди био шеф. Једне вечери затекао је отац свога сина при крађи у жељезничким вагонима, вграбио га је и толиком силом бацио о један вагон, да је одмах остао мртав Тада је отац сина закопао о једној јами, коју је сам, ископао. Полиција је одмах отишла, да потражи убицу и место, на којем је наводно Нимбш закопао свога сина. Земљу су нашли ископану а видело се, да је јама још свежа, но леш нису у њој нашли. Нимбш тврди, да није сина убио и да не зна где се налази, јер се као вођа крадљиваца клатари којекуда. Полиција држи, да је Нибш ископао леш и бацио га у Дунав.

О туберкулози.

Ових дана је издало свој извештај краљевско енглеско изасланство за проучавање туберкуле код човека и код говеда На челу овог изасланства је професор др. Артур Ествод Из тога се извештаја види, да се туберкула може пренети од говечета на човека и обратно, дакле противно назору професора Коха. Најлакше се и највише греноси туберкула међу свима животињама, са којима су чињени покушаји, са говечета на човека. Врло је занимљиво, како се тело — животињско и човечије — брани против заразе тога бацила, када се он увуче у тело. Ако се тај бацил уцепи у телу, онда одмах устану најближи делови тела томе месту, да се бране. Та места набујају, стегну се и затворе бацил као у какав кавез, само да не може он даље продрети у тело. Ако остану мале пукотине, онда бацил продре кроз њих и тако настане болест. Код говеда туберкула се не рашириује брзо и није смртоносна. Тело говечета тек нешто пати од те болести. Али се туберкула даје пренети са говечета на човека и за то је опасна. Др. Ествод зато вели, да је врло важно да се све краве тачно прегледају, да ли болују од туберкуле. Зараза, коју човек добије од говечета није толико опасна, колико она, коју добије човек од човека, али опасност је од заразе са говечета врло велика. Врло је тешко познати, да ли зараза потиче од човека или говечета. Разлика је само у томе, што је отров људски много јачи, но онај што излучују говеда. Човечији се бацил у много брже развија. Ако се туберкула пренесе у људско тело путем грла, онда је мање више сигурно да је зараза пренешена од говеда, млеком.

Крађа динамита.

Рударски радници Тома Деак и Фрања Нађ, крали у од дужег времена све по мало динамита, да се не би приметило. Тај крадени динамит сакривали су у комори за дрва жене Матије Деака. Тако су сакупили били око пет кила динамита. Одономад су хтели да продаду један део украденог динамита и Деакова жена је хтела да сикиром разбије повећи комад динамита. У том је динамит прснуо са ужасном праском, која се на далеко чула. Жену Матије Деака пресекао је на двоје, а комаде њеног тела разнео на четрдесет до педесет метара. Срећа је што је кућа њена стајала усамљена на подножју рудокопа, те се само она срушила а није било веће несреће.

Грозан случај

Из Суботице јављају да се на велики петак десио тамо управо грозан случај. Тек што се кренуо народ са свећеницима из цркве, кад се одједном појавио побеснели један бик Рупио је међу народ, који је бројао више хиљада Свет, а међу њима врло много жене и деце, поче да бега и да потискује једно друго Први су стизани од оних иза њих, те гурани падали, а преко њих други. И обеснели бик радио је своје те многе роговима ранио. Које згажених, које од гурања овлеђених или од бика рањених има преко педесет, има и тешко рањених, понајвише жена. Више људи наоружало се пушкама и пошло у борбу против бика. Испаљени су на њега силни метци и погођен са преко тридесет кугала, бик се једва стропоштао и цркао. Више рањених однесено је у болницу.

Исправак

Из „Јавне захвале“ певачког занатлијског друштва „Ковиље“ у Ковиљу у бр. 57. јутарње „Заставе“ изостало је случајно име прилагача Ђоке Стејића, који је приложио 1 круну које се овим исправља и допуњује.

ЛИСТАК.

Губернатор.

од Л. Андрејева.

(Наставак.)

Можда ћете се ви окружити козацима, набавити шпионе или отићи куда те на тај начин спасти себи живот, и тада ће вам моје речи донети користи и извести вас на пут истинске службе народним интересима.

Код нас у фабрици говоре да су вас послодавци поткупили, али ја не верујем зато што наши послодавци нису људи да бацају џабе паре, а осим тога ја знам да ви нисте подмитљивац, ни лопов, као друге ваше колере којима су новци нужни за лумповања и шампањац, са закускама. Чак велим да сте ви уопште честит човек ..“

Губернатор стави пажљиво писмо ка сто, скиде достојанствено с носа замагљене наочари, достојанствено и лагано их обриса крајичком мараме и с уважењем и гордошћу рече:

— Хвала, млади човече.

Прошав, не журећи се, по соби и обраћајући се хладној пећи, важно додаде:

— Узмите ми живот, он је ваш, али је моја част....

Не довршивши и забацивши главу, мало смешно због своје важности, врати се к столу.

...— Чак велим да сте ви у опште честит човек — уопште честит човек — уопште честит човек — и сами нећете увредити ни кокош, ако вам не нареде да је увредите.

Али како се ви, као честит човек, можете повиновати тим наредбама, ето у томе је за мене питање

Милостиви господару! Народ није кокош. Народ је светиња, и кад бисте ви знали шта је народ, с његовим страдањима, ви бисте изашли на ону исту пијацу, поклонили бисте се до земље и молили за опроштај.

Помислите само; од рода на род, од покољења на покољење, од оних првих робова, који су правили пирамиде по ћуди једног тиранина, цара, ми водимо своје порекло, и као год што код вас има племића од старине, т. ј. угњетача, тако и код нас има радника од старине, робовали да је тучете батином.

А кад су вам дошли радници, ви сте мислили, ко је дошао? То су дошли васкроли робови, који су правили пирамиду, дошли су са својим хиљадугодишњим жуљевима и сузама, за љубављу, за саветом и помоћи, као образованом и хуманом човеку XX. века, а ви како сте поступили с њима?! Ех ви! Размислите само, тако је и ваш дедa по надворник над тим робовима и тукао бих корбачем, па предао и вама ту глупу мржњу према радничком сталежу.

(Наставиће се).

Neghivó

a csurogi V. szerb fogyasztási egylet 1907. évi április hó 7 én d. u. 3 órakor saját helyiségében megtartandó

rendes évi közgyülésére.

NAPI REND:

1. Jegyzőkönyvi hitelesitők választása.
2. Igazgatósági jelentés.
3. A mérleg előterjesztése az ellenörző bizottság jelentés kiséretében.
4. A mérleg megállapitása és a felmentvény megadása.
5. A tiszta nyeresség feloszlatása feletti határozathozatal.
6. Az alapszabályok az igazgató ság és ellenörző bizottság tag jainak számára vonatkozó, s ezekkel kapcsolatban álló, szakaszainak módositása.
7. Az igazgatóság s ellenörző bizottság választása.
8. Esetleges inditványok.

I. 869 1—1 Az igazgatóság

ТРАЖИМО ДВА СТРУЧНА

књижарска помоћника.

Ступање одма.

Српска издавачка књижара Браће М. Поповића у Новом Саду.

I. 370 1—3

ДВА ПАПУЧАРСКА ПОМОЋНИКА потребује

Симо Жутић, Стара Пазова.

I. 871 1—3

ПРОДАЈЕМ вечито у близини Б санске Дубице 500 катастрални лана ца земље по цени 110 круна од ланца. Упитати се и писма слати ваља на адресу

КАРЛА РУС

Панчево

Старчевачка ул. бр. 70.

I. 249 3—4

Трговина шпецераја и колонијала

ЈОВАНА ПОПОВИЋА

у Панчеву

потребује једног старијег помоћника с лепим рукописом, који осим српски још немачки и мађарски говори

I. 359 2—2

МЛАЂЕГ

помоћника

за мешовиту трговину требам; првенство имају, који су на селу изучили.

Милан Јанковић

I. 360 2—3 Јазак п. п. Врдник.

ШПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА

П. Ђорђевића

у Новом Саду

треба МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА.

Ступање одма. I. 872 1—3

Част ми је штованом грађству до знања ставити да сам, своју

АДВОКАТСКУ ПИСАРНИЦУ

отворио у Новом Саду главна улица број 10. I спрат

С поштовањем.

Влада Стратимировић

I. 863 1|2 варошки фискал.

ПРОДАЈЕ СЕ

ПЛАЦ

из слободне руке у Н. Саду Вуковићева улица бр. 8. За ближа извешћа и цену сбратити се код сопственика Лазе Прерадовића у истој улици број 9.

I. 355 2—3

ТРЕБАМ

младог вештог

машинисту

за „Tiegeldruck Presse“, — 2 шегрта за књиговезницу и 2 девојке за машину (Einlägerin).

Ђорђе Ивковић

власник штампарије и књиговезнице Нови Сад.

I. 861 2—3

Винове лозе

Калема са жилама
Калема без жила
Чаба Ђенђ лозе
Чаба Ђенђ калема
Пола милиона американске лозе

по јефтиној цени продаје

Г. Кунст

I. 196 8—10 Каменица.

КО ХОЋЕ ЈЕФТИНО РАКИЈЕ БЕЗ КАЗАНА,

нека купи код Радована Поповића трговца из Ujvidéka књигу, из које се може научити како се праве све ракије и манипулирати вином; *цена је 6 круна.* Тако исто продајем за прављење ракије потребни материјал са прашком заједно *цена је за 100 литара 8 круна.* I. 260 11—20

ПРОДАЈЕМ

2 МАШИНЕ

за гребенање вуне,

које су у добром стању и за које се прима гаранција. Ближе се може дознати код власника

Николе Пиара,

I. 803 2—3 у Долову.

СЛАНЕ РИБЕ

сваке врсте у великом и у малом, могу се добити по најумеренијој цени код

Вранка Драгића

I. 289 3—6 у Вршцу.

Главни уредник Јаша Томић, Одговорни уредник Константин Брадаровић. Српска штампарија дра Остојара Милетића у Новом Саду